

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Valtakunnallisessa jätesuunnitelmaluonnoksessa esitetty visio vuoteen 2030 on moneen suuntaan tähtäävä. Suunnitelman otsikko 'Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen' kertoo kiertotalouden merkityksen kasvusta perinteisen jätehuollon ja kierrätyksen rinnalla. Tämä on oikea lähtökohta suunnittelulle. Monet jätesuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat välttämättömiä materiaalien tehokkaamman ja turvallisemman kierron takaamiseksi.

Kiertotaloudelle on aiemmin laadittu strateginen ohjelma. Kiertotalouden ja valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen on voimat yhdistettävä. Tavoitteiden saavuttamista edistää molempien parissa työskentelevien jatkuva vuoropuhelu. Erillään olevat suunnitelmat saattavat sekoittaa viestin vastaanottamista.

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

. Jäte- ja tuotetiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

Jätteisiin liittyvä raportointi ja tilastointi vaatii kehittämistä. Tietojen käsittelijöillä on vuosia ollut vaikeuksia saada yhteismitallista aineistoa jätemääristä. Tämä on aiheuttanut epävarmuutta tietojen oikeellisuudesta ja mahdollisuudesta päästä erityisesti yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteeseen.

Järjestelmien kehittäminen ei yksin paranna tietojen hyödynnettävyyttä, mikäli lähtötiedot ovat virheellisiä. Parhaillaan on menossa ohjaus- ja kehityshanke, jossa jätteen hyödyntämis- ja käsittelymenetelmiä koskevia R- ja D-koodeja täsmennetään. Tavoitteena on saada luotettavampaa tietoa jätteen kulkuvirroista, käsittelytavoista ja hyödyntämisestä. Jo nykyisellään oik-keiden koodien ilmoittaminen on aiheuttanut sekaannusta. Näin ollen koo-distoa uudistettaessa on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota riittävän laa-jaan niin jätteen tuottajien, käsittelijöiden, hyödyntäjien kuin viranomaisten-kin kouluttamiseen.

Pääosin käytössä olevien paperisten siirtoasiakirjojen kehittämistä on kaivattu pitkään. Nykyisin siirtoasiakirjat palvelevat lähinnä kuljetusten valvontaa sekä jätteen vastaanottajan mahdollisuutta saada tietoa jätteestä. Säh-köinen rekisteri antaa mahdollisuuden tiettyjen jätteiden seurantaan ja jälji-tettävyyteen. Suunnitelmassa on nostettu aiheellisesti esille POP-yhdisteitä sisältävät jätteet sekä rakennus- ja purkujätteet. Rekisteriä voisi kehittää edelleen siten, että luodaan sähköinen rajapinta siirtoasiakirjarekisterin ja jätteen kuljettajien rekisteröitymisen välillä. Näin jätteen kuljettajien valvonta voisi tehostua.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on osallistunut jätteen kuljettajia ja välittäjiä koskevan rekisterin kehittämiseen liittyvään ohjaus- ja kehittämishankkeeseen. Lisäksi ELY-keskuksen edustaja on nimetty koko jäte- ja tuotetietopalvelun kehittämisen ohjausryhmään.

Jätteen kuljettajien ja välittäjien rekisteröitymisen tehtävien osittaista keskit-tämistä kaavaillaan Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle. Tehtävän sisältöä ja resurssointia on suunniteltu hyvässä yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Jätteen kuljettajia ja välittäjiä koskevalle avoimelle tietopalvelulle on tarve. ELY-keskuksille esitetään ajoittain kyselyjä rekisteröityneistä toimijoista. Nykyisellään tiedon hakeminen on ollut hankalaa. Tietopalvelun luominen on vaativaa avoimuuden, tietosuojakäytäntöjen, tietojen oikeellisuuden, ajantasaisuuden sekä tasapuolisen esittämistavan ristipaineessa. Vastuu rekisterin ylläpitäjällä on suuri.

Uuden kansallisen jäteluettelon kehittäminen on tehtävä avoimesti ja siitä on tiedotettava riittävästi ennen sen käyttöönottoa, jotta sekaannusta ei ta-pahtuisi nykyiseen luetteloon, jota käytettäisiin edelleen EU-raportoinnissa.

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

-

3. Yhdyskuntajätteet

Jätteitä kuljetetaan usein aluerajojen yli käsiteltäviksi. Tiedon kohdistaminen luotettavasti alueelle on vaikeaa. Alueellisten kierrätystavoitteiden asettaminen ja niiden seurantaan vaadittava tiedonkeruu ei välttämättä ole tehokas tapa kierrätysasteen nostamiseksi. Jätetiedon täsmentyminen saattaa parantaa alueellisen tiedon käsittelyä ja tilanteen kuvaamista, mikä on tärkeää jätehuollon kehittämiskohteiden osoittamisessa.

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

-

8. Rakentamisen jäte

Ylijäämämaiden hyötykäytön haasteena kysynnän ja tarjonnan eriaikaisuus sekä maa-ainesten laatu. Usein ylijäämämaat ovat savisia tai muita huonosti kantavia materiaaleja mikä rajaa niiden hyötykäyttökohteita. Koordinointi ja maa-ainespankit ovat hyväratkaisu ylijäämämaiden hyötykäytön lisäämiselle. Kaavoituksella voidaan myös edesauttaa ylijäämämaiden hyötykäyttöä sekä massapankkien perustamista. Huomioon tulee ottaa myös kuljetusmatkat, jotka nostavat hankkeiden kustannuksia ja voivat joskus olla myös este hyötykäytölle. Yhtenäiset mallit ja ohjeistukset ovat tarpeen.

Etelä-Karjalassa sijaitsee merkittävästi kiviteollisuutta. Tuotannosta on syntynyt runsaasti sivukiveä. Hyötykäyttöselvityksiä on tehty useita. Sivukivi sopii moneen käyttökohteeseen. Silti hyötykäyttöä on rajoittanut pääasiassa kustannukset. Luonnon kiviaines on usein edullisempaa, koska sitä on tarjolla lähempänä käyttökohteita. Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa voisi esittää keinoja sivukiven hyötykäytön edistämiseksi.

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää valtakunnallisen jätesuunnitelman päi-vittämistä tärkeänä. Jätelainsäädännön muuttuminen ja kiertotalouden edis-täminen vaativat uusien tavoitteiden asettamista ja niiden toimeenpanon vastuutahojen nimeämistä. Esitetty suunnitelma on laaja ja kunnianhimoi-nen. Toteutuessaan se edistää tehokkaasti kiertotaloutta.

Päivitetty suunnitelma on tärkeä ohjaava asiakirja perustettavien jätehuollon alueellisten ohjausryhmien työhön. Haasteena voi olla saada vastuutahot si-toutumaan suunnitelman toteuttamiseen. Siksi on tärkeää tuoda tavoitteet ja toimenpiteet edellistä suunnitelmaa laajemmin ja tehokkaammin esille muil-lekin tahoille. Sitouttamista myös viranomaistahoilla tulee lisätä. Hyvien käytäntöjen jakaminen sekä selkeiden toimenpidemallien laatiminen ja esittäminen kannustavat kiertotalouteen siirtymistä.

Gunnar Leena

Nevalainen Jukka

Kaakkois-Suomen ELY - Lausunnon on esitellyt ylitarkastaja Jukka Nevalainen ja ratkaissut ylijohtaja Leena Gunnar.